

KOULUKULJETUSOPAS

Esi- ja perusopetuksen oppilaiden koulukuljetuksia koskevat periaatteet

Sivistyslautakunta
27.4.2022 58 §

KOULUKULJETUSTEN YLEISET PERIAATTEET

Perusopetuslain 32 §:n mukaan, Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettuun varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi. Oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen.

Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Yhteishuoltajuudessa oleville oppilaille koulukuljetus järjestetään ainoastaan lapsen virallisesta osoitteesta, jossa lapsi on kirjoilla.

Lakisääteisten kuljetusten lisäksi: Kajaanin kaupunki järjestää koulumatkat esiopetusikäisille sekä peruskoululaisille väestörekisteriin merkitystä osoitteesta siihen kouluun, jonka oppilaaksiottoalueella hän asuu, kun:

0.-2. luokkalaisten koulumatka on yli kolme kilometriä;

3.-9. luokkalaisten ja lisäopetuksessa olevien oppilaiden osalta kuljetuksen järjestämismäärä on yli viisi kilometriä.

Kaupungin velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan koulumatkaan voi kuulua itse kuljettava osuus. Matka, joka oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin, on pisimmillään omavastuumatkoina määritellyn kilometrirajan 3/5 km mukainen.

Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään 2,5 tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta saa koulumatka kestää enimmillään 3 tuntia. Kokonaismatka-aika lasketaan oppilaan kotoa lähtöajasta kotiin saapumisaikaan saakka.

Perusopetuslain 17 §:n 2 momentin mukaista erityistä tukea tarvitsevat oppilaat, joiden lakisääteiset kilometrirajat eivät täyty, tulee myös hakea kuljetusta erikseen. Hakemukseen tulee liittää asiantuntijan lausunto kuljetuksen tarpeesta (esim. lääkärin tai koulupsykologin). Erityisopetukseen siirto ei automaattisesti oikeuta koulukuljetukseen. Ensisijaisesti kuljetus tapahtuu joukkoliikennettä hyödyntäen, mikäli oppilas ei pysty käyttämään joukkoliikennettä tulee asiantuntijanlausunnossa olla otettu tähän kantaa.

Kehitysvammaopetuksessa opiskeleville kuljetus järjestetään ilman kilometrirajoja. JOPO -luokilla opiskelevat oppilaat saavat bussikortin käyttöön ilman kilometrirajoja.

Yhteishuoltajuudessa oleville oppilaille koulumatkat korvataan ainoastaan oppilaan vakituisesta osoitteesta sen oppilasalueen kouluun, johon oppilas vakituisen osoitteen (osoite, jossa on kirjoilla) mukaan kuuluu. Kahdesta eri osoitteesta kyytiä ei voi saada. (KHO 14.3.2006/540)

Tilapäisosoitteesta tai hoitopaikasta kuljetusta ei järjestetä. Kaupunki ei vastaa myöskään terapia-, hammaslääkäri- tai kerhokyydeistä.

Perusopetuslakiin perustuvaa oikeutta matkaetuun ei ole oppilailla, jotka osallistuvat perusopetukseen ylitettyään oppivelvollisuusiän.

Oppilaat ovat perusopetuslain 32 §:n nojalla järjestetyssä koulukuljetuksessa kunnan tai kuljetuksen järjestäjän vastuulla. Tämä ei koske tilanteita, jossa oppilaan kuljetuksen järjestämiseksi on myönnetty kuljetusavustus tai käyttöön on annettu bussilippu. Perusopetuslain 34 §:n mukaan koulumatkalla sattuneen tapaturman hoito on kuitenkin oppilaalle maksuton.

Erikoisluokilla opiskelevien oppilaiden koulukuljetukset

Erikoisluokilla (musiikki, matematiikka, liikunta tai kaksikielinen opetus) opiskelevilla kuljetuksen järjestämisenraja on yli kolme/viisi kilometriä. Näillä kuljetusedun saavilla oppilailla ei huomioida tuntirajoja. Kuljetus tapahtuu olemassa olevilla linja-autovuoroilla. Koulukuljetusten yhdistelyjen vuoksi oppilas voi joutua odottamaan koululla koulupäivän/kuljetuksen alkamista. Koulu järjestää tällöin ohjattua toimintaa kuljetusta odottavalle oppilaalle.

Valmistavassa luokassa opiskelevien oppilaiden kuljetukset

Perusopetuslakiin perustuvaa oikeutta matkaetuun ei ole oppilailla, jotka osallistuvat perusopetukseen valmistavaan opetukseen tai jotka osallistuvat perusopetukseen ylitettyään oppivelvollisuusiän. Kajaanin perusopetus järjestää kotoutumisen alkuvaiheessa kuljetuksen määräaikaisena kielitaidottomalle oppilaalle nk. Kotolain (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386) nojalla kevennetyin perustein ilman kilometrirajoja, mikäli kulkeminen on kohtuuttoman vaikeaa ja/tai vaarantaa oppilaan turvallisuuden. Kuljetus järjestetään joukkoliikennettä hyödyntäen 2 kuukauden ajan siitä, kun oppilas on aloittanut koulunkäynnin. Seminaarin koulun valmistavassa luokassa opiskeleville oppilaille kuljetus järjestetään koko lukuvuoden ajaksi ilman kilometrirajoja.

Kuljetusten järjestämistavat

Koulukuljetuksissa käytetään kaikilla luokka-asteilla ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä (joukkoliikenne) hyödyntäen. Sen puuttuessa tai lääkärin lausunnon pohjalta voidaan kuljetus järjestää erilliskyytinä. Koulukuljetukset järjestellään lukuvuosittain kesäkuussa saatavien lukujärjestysten pohjalta. Kuljetusmuodot (joukkoliikenne tai erilliskyyti) voivat vaihtua myös kouluvuoden aikana.

Koulukuljetukset pyritään järjestämään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti. Oppilas voi joutua käyttämään matkan aikana useita eri kuljetusmuotoja. Oppilas

voidaan velvoittaa kulkemaan omin neuvoin osan koulumatkasta. Eli koulukuljetuksia ei järjestetä ovelta - ovelle – kuljetuksina, vaan oppilaat kerääntyvät pääteiden varrelle, bussipysäkeille tai ns. kuljetuksien keräyspisteille. Kuljetuksen reitti sekä nouto- ja jättöpiste voi olla aamulla ja iltapäivällä eri. Myös kuljetusmuoto (joukkoliikenne / erilliskuljetus) voi olla eri aamulla ja iltapäivällä.

Erillisiä juontokuljetuksia kuljetusreitille tai bussipysäkeille ei pääsääntöisesti järjestetä. Jos matka kuljetusreitille tai pysäkeille on pidempi kuin koulukuljetuksen järjestämisaika, eli 3 tai 5 kilometriä, kuljetus järjestetään lakisääteiselle matkalle, tai jos lakisääteiset aikarajat ylittyvät.

KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain 32 § ja kaupungin sivistyslautakunnan tekemien periaatepäätösten mukaisesti. Koulukuljetus voidaan järjestää myös osalle vuotta esimerkiksi talvikuukausiksi (1.11. – 31.3.), jolloin kuljetus perustuu koulumatkan vaarallisuuteen.

Terveydellisistä syistä johtuvat koulukuljetustarve perustuu aina lääkärin lausuntoon.

Viranomais- ja lääkärin lausunnot eivät ole opetuksen järjestäjää velvoittavia, vaan opetuksen järjestäjä päättää kuljetuksen järjestämisestä sekä kuljetusmuodosta.

Muussa kuin lähikoulussa tai vieraassa kunnassa koulua käyvät oppilaat

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen varhaiskasvatukseen 6 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä ([13.7.2018/542](#)). Tällöin huoltaja vastaa koulukuljetuskustannuksista myös, kun oppilas tarvitsee sairauden tai vapaa-ajan tapaturman vuoksi kuljetuksen kouluun.

Jos oppilas vaihtaa asuinkuntaa kesken peruskoulun tai hänet on huostaan otettu ja sijoitettu toiseen kuntaan, hän voi jatkaa koulunkäyntiä Kajaanin peruskoulun loppuun saakka, mikäli huoltaja huolehtii kuljetuskustannuksista.

Lastensuojelulain perusteella tilapäisesti kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen maksuton koulukuljetus järjestetään enintään kolmen kuukauden ajaksi. Kuljetus järjestetään ensisijaisesti julkista joukkoliikennettä käyttäen. Kuljetus voidaan järjestää taksikuljetuksena lääkärin todistukseen perustuen.

Koulumatkan mittaaminen ja siihen käytettävän ajan laskeminen

Koulumatkan pituus mitataan kotiportilta kouluportille lyhintä mahdollista jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa reittiä käyttäen. Mikäli oppilas voi kulkea koulumatkansa vaihtoehtoisesti jalankulku-, kevytliikenne- tai autoliikenteen käyttämää tietä pitkin, niin koulumatkaksi katsotaan lyhyin reitti, jota pitkin koulumatka voidaan liikennesääntöjä noudattaen turvallisesti jalan kulkea. (KHO:2016:51)

Oppilaan kilometriä kohti käyttämä keskimääräinen kävelyaika:

Ikä Kävelyaika/min

5 16

6 15

7 14

8 13

9 12,5

10 12

11 11,8

12 11,6

13 11,4

14 11,2

15 11

16 10,8

Lähde: Kuntaliitto

Koulumatkaan käytettävä matka-aika lasketaan oppilaan kotoa lähtöajasta kotiin saapumisaikaan saakka.

Sairastumiset ja tapaturmat

Oppilaan sairastuessa koulupäivän aikana koululta otetaan yhteyttä huoltajaan oppilaan noutamiseksi kotiin.

Tapaturman sattuessa Kuljetuksen järjestämiseen vaaditaan lääkärintodistus, jossa on maininta kuljetuksen tarpeellisuudesta, kestosta ja kuljetusmuodosta. Ensisijaisesti käyttöön annetaan bussikortti. Huoltajan tulee tarvittaessa vastata kuljetusta kahden koulupäivän ajan, jotta kuljetukset saadaan järjestettyä.

Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kaupunki järjestää kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta.

Koulumatkan turvallisuuden **arviointiperusteena** käytetään:

- yleisten teiden osalta ns. KOULULIITU – ohjelmalla tuotettuja teiden vaarallisuusindeksejä ja koulumatkan turvallisuuden arviointiohjeita
- Kajaanissa toimii liikenneturvallisuustyöryhmä, joka tekee tarvittaessa liikenneympäristöön liittyviä arviointeja. Liikenneturvallisuustyöryhmä koostuu erialojen asiantuntijoista.
- Arvioinneissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita.
- Erillisen pyörätien tai jalankulkuväylän tai katuvalaistuksen puuttuminen ei yksinään tee koulumatkasta vaarallista. Tavanomaisia vähäliikenteisiä maaseutumaisessa ympäristössä kulkevia teitä on Kajaanissa paljon.
- Teiden ylittämistä ei yleensä pidetä kuljetuksen perusteena.
- Arviointeja ja suosituksia käytetään asiantuntija-apuna päätöstä tehtäessä. Ne eivät kuitenkaan velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen.
- Tarvittaessa kaupunki tekee myös omia liikennemäärämittauksia arvioitavilla tieosuuksilla.
- Talviolosuhteet, kuten pimeys, liukkaus ja lumi, hankaloittavat liikkumista, mutta talviolosuhteet ovat Suomessa ennalta arvattavia normaaleja jokavuotisia ilmiöitä, eivätkä talven olosuhteista johtuvat hankaluudet tee koulumatkasta liian vaikeaa, rasittavaa tai vaarallista.
- Kaupunkialueella on lähes poikkeuksetta jalankulku- ja pyörätiet ja vilkkaimmissa risteyksissä liikennevalot, joten näitä teitä ei ole luokiteltu vaarallisiksi minkään ikäisille.
- Kuten ei myöskään 7–9. luokkien oppilaiden koulumatkoja.

Kuljetus harkitaan erikseen kuntalaisten yhdenvertaisuus huomioiden. Kuljetuksen järjestämisestä tehdään päätös.

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Vanhempien on opastettava ja neuvottava ja tarpeen mukaan kuljettava mukana ja saatettava lasta, kunnes hän oppii itse kulkemaan ja huomioimaan liikennettä. Koulukuljetuksessa olevien lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti autoon ja autosta kotiin.

Koulumatkan vaikeus ja rasittavuus

Kaupunki järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava.

Kuljetuksen järjestäminen em. periaatteella edellyttää aina asiantuntijan (esim. koululääkärin tai koulupsykologin) lausuntoa. Lausunnosta tulee ilmetä selkeästi kuljetustarpeen syiden ja perusteluiden lisäksi, mille ajanjaksolle kuljetuksen järjestämistä suositellaan sekä se, millä kulkumuodolla asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan. Uudet asiantuntijalausunnot on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuisia. Kuljetuksen järjestämisestä tehdään päätös.

Koulumatka saattaa olla liian vaikea esimerkiksi oppilaan henkilökohtaiseen kehitystasoon nähden tai liian raskas, mikäli oppilaalla on esimerkiksi terveydellisiä esteitä kulkea matka omin neuvoin. Sairauden takia voidaan kuljetus myöntää lääkärintodistuksessa mainituksi ajaksi. Kuljetusta haetaan aina erikseen ja hakemukseen tulee liittää asiantuntijan lausunto kuljetustarpeesta (esim.

lääkäri tai koulupsykologi). Asiantuntijan suositus kuljetuksen järjestämiseksi ei ole tae kuljetuksen saamisella. Tulosalueenjohtaja päättää tapauskohtaisesti kuljetuksen tarpeellisuuden ja laajuuden.

Petokyydit

Petokyydit myönnetään tapauskohtaisesti ottaen huomioon riistanhoitopiirin, riistanhoitoyhdistyksen sekä petojen liikkeitä ja petokantaa laskevien tahojen lausunto/lausunnot.

Koulukuljetukset aamu- ja iltapäivätoiminnasta

Kajaanin kaupunki ei järjestä koulukuljetuksia aamu- tai iltapäivätoiminnasta. Huoltaja vastaa kuljetuksista aamupäiväkerhoon ja iltapäiväkerhosta kotiin. Olemassa olevia joukkoliikennevuoroja voi hyödyntää.

Kehitysvammaopetuksessa opiskelevat 1-2. vuosiluokkien oppilaat voivat hakea kuljetusetuutta Kajaanin kaupungilta ja 3-9. luokkien oppilaat voivat hakea Kainuun Soten vammaispalveluista kuljetusetuutta. Oppilaalle tulee olla laadittua erityishuolto-ohjelma (EHO).

Perusopetuslain 48 b §:n 4 momentin mukaan aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon, että niillä toimintaan osallistuvilla lapsilla, joilla on 32 §:n mukainen oikeus koulumatkaetuun, on mahdollisuus käyttää tätä etuutta. Lain perusteluissa (HE 57/2003) on todettu, ettei kunnalla ole velvollisuutta erikseen järjestää koulukuljetusta iltapäivätoiminnasta. Lain perustelujen mukaan säännös on tarkoitettu toimintojen suunnittelua ohjaavaksi, eikä se siten esimerkiksi velvoita kuntaa kuljetusten järjestämiseen.

Esiopetuksen kuljetukset

Esiopetusikäisen lapsen matkustaminen ja liikkuminen liikenteessä tapahtuu huoltajan vastuulla ja huoltajan tai hänen valtuuttamansa aikuisen saattamana. Perusopetuslaissa 32 § säädetään esiopetukseen osallistuvan oppilaan oikeudesta kuljetukseen.

Esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatusta tarvitseville kuljetusta ei järjestetä vaan huoltajat vastaavat kuljetuksista. Jos lapsi on osan viikkoa varhaiskasvatuksessa ja osan viikkoa pelkässä esiopetuksessa (4h) ja joiden koulumatkan on yli 3 km voidaan myöntää esiopetukseen kulkemiseen kuljetusavustus, mikäli joukkoliikennettä ei ole käytössä. Erillisiä kuljetuksia ei järjestetä (SIVLTK§ 27 19.3.2014) vaan huoltajalle maksetaan ensisijaisesti kuljetusavustus.

Kuljetus esiopetukseen järjestetään

- esiopetuksessa tai valmistavassa esiopetuksessa oleville oppilaille, joiden matka kotoa tai päivähoidosta esiopetukseen on yli 3 kilometriä.
- Kuljetuksia ei järjestetä ovelta -ovelle – kuljetuksina.
- Koulumatkaan voi sisältyä itsekuljettava osuus bussi- tai taksireitille ja esiopetusikäisen kuljetusmatka voi osittain muodostua huoltajan saattamana.

- Kuljetus järjestetään pääsääntöisesti joukkoliikennettä hyödyntäen.
- Mikäli vanhemmat ovat valinneet muun kuin kotiaan lähinnä sijaitsevan esiopetuspaikan, kuljetusta ei järjestetä.
- Mikäli matka muodostuu oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, harkitaan koulumatkakoikeus tapauskohtaisesti.
- Esiopetuksen lisäksi päivähoitoa saavalle lapselle kuljetusta ei järjestetä, vaan kuljetuksesta vastaavat vanhemmat, koska tällöin esiopetus on osa lapsen päivähoitoa.
- Kaksivuotista esiopetusta käyvän lapsen huoltajalle maksetaan kuljetusavustus, mikäli matka kotoa esiopetukseen on pitempi kuin kolme kilometriä. Huoltajat vastaavat kuljetuksesta.

Kuljetusavustuksen hakeminen

Ensisijaisesti oppilas käyttää julkista liikennettä koulumatkoihin. Oppilaan huoltajalle voidaan harkinnan mukaan maksaa anomuksesta koulumatkakustannusten korvausta, jos oppilas täyttää koulukuljetusehdot ja huoltaja kuljettaa oppilasta. Avustusta on haettava etukäteen ennen kuljetuksen aloittamista. Avustus maksetaan joukkoliikenteen lipputaksojen mukaisena korvauksena/matka. Korvaus maksetaan huoltajalle laskun perusteella jälkikäteen. Lasku tulee lähettää kuukausittain. Maksettavan korvauksen suuruus ei saa olla suurempi kuin järjestettävän kuljetuksen kustannukset.

Kuljetuksen odotus ja tuntirajat

Aikatauluista ja kuljetusten yhdistelyistä johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla. Perusopetuslain mukaan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kestää enintään 2,5 tuntia päivässä ja lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttäneen oppilaan koulumatka odotuksineen voi kestää enintään 3 tuntia päivässä. Koulupäivän päättyessä kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan ja opetuksen järjestäjän tulee huolehtia oppilaiden valvonnasta. Toimintaan osallistuminen on oppilaalle vapaaehtoista. Jos oppilas osallistuu toimintaan, hän on opetuksen järjestäjän vastuulla. Ohjattu toiminta voi olla esimerkiksi läksyjen tekoa koulun tiloissa.

Ennen koulupäivän alkua valvontavelvollisuutta ei varsinaisesti ole, mutta opetuksen järjestäjän on hyvä huolehtia koulualueen turvallisuudesta myös silloin. Ohjattua toimintaa ei järjestetä aamukuljetusten ja koulun alkamisen välissä

KOULUMATKAT LINJA-AUTOLLA

Matkakortti on koulumatkoilla käytettävä bussikortti. Koulukuljetukseen oikeutettu oppilas saa bussikortin koululta elokuun ensimmäisenä koulupäivänä. Ensimmäisen koulupäivän aamuna elokuussa uuden lukuvuoden alkaessa oppilaat pääsevät kouluun sekä kevätlukukauden koulun päättymispäivänä oppilaat pääsevät koulusta kotiin ilman bussikorttia.

Vanhemmat selvittävät linja-autojen aikataulut ja opastavat oppilaan linja-autolla kulkemiseen. Aikatauluja jaetaan kouluilta ja Kaupungin talon infosta sekä joukkoliikenteen nettisivuilla.

Bussikortin käyttöohjeet:

- Bussikortti tulee olla aina mukana, muuten matka on maksettava itse. Kuljettaja ei tarvitse ottaa oppilasta kyytiin, jos hänellä ei ole matkakorttia.
- Noustessa autoon pidetään kortti valmiina ja leimataan se itse.
- Korttia saa käyttää vain koulumatkaan (koti – koulu – koti välillä). Kortti on henkilökohtainen eli sitä ei saa antaa tai lainata muille. Väärinkäytöstä liikennöitsijä ilmoittaa koulutoimistoon.
- Kortti on voimassa lukukauden koulupäivinä (ma-pe), kortti ei toimi koulun loma-aikoina tai viikonloppuisin.
- Kortilla pääsee matkustamaan kaksi matkaa päivässä.
- Ylimääräiset ajatut matkat ja mahdolliset väärinkäytökset laskutetaan huoltajalta.
- Kortti tulee säilyttää kotelossa, jossa on päällä oppilaan nimi
- Jos kortti katoaa tai ei toimi, on oppilaan siitä ilmoitettava heti koulun kansliaan. Kadonnut kortti kuoletetaan mahdollisten väärinkäytösten estämiseksi.
- Jos oppilas vaurioittaa tai hävittää kortin, kustantaa koti uuden kortin korttimaksun oppilaalle.
- Kun oppilas ei enää tarvitse korttia (muutto, koulun vaihto tms.), palauttaa oppilas kortin kouluun jonne kuljetus on myönnetty.

KOULUAUTOJA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

Erillisiä koulukuljetuksia koskeva lainsäädäntö löytyy tieliikennelaista (tieliikennelaki 729/2018). Laissa säädetään muun muassa lasten turvalaitteista, henkilökuormauksesta ja ajoneuvon merkitsemisestä. Julkista liikennettä säädökset eivät koske.

Myös koulumatkoilla ja koulukuljetuksissa on tärkeää muistaa, että kaikkien tienkäyttäjien on otettava huomioon yleinen tieliikennettä koskeva lainsäädäntö. Tieliikenteen valvonta kuuluu poliisille.

OHJEITA KULJETUKSEN AJAKSI

Jotta koulukuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on oppilaiden ja huoltajien oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä. On huomioitava myös, että koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Huoltaja vastaa aina lapsen saattamisesta ja vastaanottamisesta kouluautolle/kouluautolta.

Wilmaan käytetään apuna koulukyydeistä tiedottamiseen. Wilmassa näkyy kuljetusoppilaiden lukujärjestykset sekä taksikuljetuksessa olevien oppilaiden kuljetustiedot (aikataulut ja kuljettajatiedot sekä haku- ja noutopaikan tarkennukset). Joukkoliikennettä käyttävät oppilaat löytävät bussivuorot www.kajaaninjoukkoliikenne.fi tai sähköisestä reittioppaasta: opas.matka.fi.

Kuljettajan tehtävät:

- esittäytyminen uuden lukuvuoden alkaessa
- ajaminen liikennesääntöjä noudattaen
- koulukuljetusreittien ajaminen tilauksen ja sovitun mukaisesti sekä yhteisesti sovitun aikataulun noudattaminen

- pysähtymispaikkojen ilmoittaminen kuljetettaville
- pysäköiminen niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä kyydistä turvallisessa paikassa
- oppilaiden sijoittaminen kuljetettavien koko huomioiden
- kuormitusmääräysten noudattaminen
- liikuntavälineiden kuljettaminen
- järjestyksenpito autossa
- ongelmatilanteissa yhteydenotot huoltajaan ja koululle ja/tai koulutoimistoon
- huolehtii, että oppilas kiinnittää turvavyön
- autosta poistuvan oppilaan opastaminen
- erityistä huolenpitoa vaativien (erityistä tukea tarvitsevat lapset) oppilaiden huolehtiminen vastaanottavalle henkilölle saakka
- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- kääntöpaikan turvallisuuden varmentaminen
- puhelinnumeron antaminen huoltajille mahdollisten sairastumisten ja poissaolojen varalta
- huoltajan lähettämän peruutustekstiviestin kuittaaminen tekstiviestillä merkiksi siitä, että on saanut peruutusviestin

Huoltajan tehtävät:

Huoltajat huolehtivat, että oppilas

- on ajoissa kuljetuspaikalla
- on pukeutunut sään mukaan
- käyttää pimeällä heijastinta
- kuljetusreitien varten pyöräillessään käyttää pyöräilykypärää.

Huoltajat selvittävät linja-autojen aikataulut ja harjoittelevat linja-autolla kulkemista. Aikatauluja jaetaan kouluilta ja kaupungintalon Infosta.

Huoltajat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana.

Huoltaja huolehtii siitä, että oppilas ottaa kyytiin vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esimerkiksi liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

Huoltaja huolehtii siitä, että urheiluvälineet ja muut ylimääräiset tavarat on pakattu asianmukaisesti (esim. luistimissa täytyy olla suojustimet sekä sukset ja sauvat kiinnitettynä toisiinsa).

Jos taksikuljetuksessa oleva oppilas ei tarvitse koulukuljetusta, huoltajat ilmoittavat poissaolosta suoraan ao. kuljettajalle.

Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreittiin.

Oppilaan tehtävät:

- on ajoissa sovitulla odotuspaikalla, että kaikki kuljetettavat ehtivät oikeaan aikaan kouluun
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille
- nostaa kättä reilusti sen merkiksi, että linja-auto pysähtyy ottamaan oppilaan kyytiin pysäkiltä
- huolehtii siitä, että ei ole likainen ja luminen, kun nousee koulukyytiin

- nousee autoon reippaasti ryntäilemättä, istuu penkille ja kiinnittää turvavyön sekä pitää ajomatkan aikana turvavyön kiinnitettynä (myös bussissa)
- käyttäytyy automatkalla asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon, noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- kertoo heti kuljettajalle matkan aikana tulevista ongelmista
- poistuu autosta viivyttelämättä
- jos oppilas joutuu ylittämään tien, odottaa, kunnes kuljetusauto jatkaa matkaansa
- ymmärtää pelisäännöt ja sitoutuu noudattamaan niitä
- hakeutuu vapaana olevalle paikalle ja jättää mahdollisen viereisen istuimen vapaaksi muille matkustajille
- reppu tulee sijoittaa aina jalkatilaan, sitä ei saa pitää selässä matkan aikana.

Koulun tehtävät

Koulu huolehtii siitä, että oppilaat saavat tiedot kouluajoista, kuljetusjärjestelyistä sekä kuljettajista. Kouluaika tarkoittaa sovittua kouluun tulo- ja koulusta lähtöaikaa. Kukin koulu voi antaa koulukohtaisia täydentäviä lisäohjeita kuljetusoppilaiden huoltajille ennen uuden lukuvuoden alkua tai sen aikana.

- Vuosittain kouluissa käsitellään koulukohtaiset koulukuljetusten pelisäännöt. Tässä oppaassa mainittuja pelisääntöjä koulu voi käyttää pohjana.
- Koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan mahdollisena kuljetusten odotusaikana.
- Koulu tiedottaa kuljetuksessa ilmenneistä puutteista ja toimivuudesta koulutoimistoa

Koulutoimiston tehtävät:

Koulutoimistossa laaditaan kuljetusoppilaiden luettelot ja suunnitellaan reitit.

Koululaiskuljetuksissa on keskitetty suunnittelu. Samalla alueella/saman reitin varrella asuvat ja saman suunnan kouluihin menevät oppilaat kootaan pääsääntöisesti samaan koulukuljetukseen.

- Suunnittelussa otetaan huomioon aikataulu, kohdekoulu, kuormitusmääräykset, jatkokuljetukset ja oppilaiden sallittu koulumatkaan käytetty aika.
- Reittien toimivuus katsotaan yhdessä koulujen ja koulukuljettajan kanssa. Kuljetukset järjestellään siten, että koulumatkaan menevä aika ei ylitä laissa säädettyä koulumatkaan sallittua aikaa.
- koulutoimisto valvoo kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyjä.
- koulutoimisto kutsuu elokuussa ennen lukuvuoden alkua koolle koulutaksiautoilijat ja muiden liikenneoikeuslaitosten edustajat lukuvuoden koulukyytipalaveriin.

POIKKEUSTILANTEET

Onnettomuus

Kajaanin kaupunki on vakuuttanut kaikki esi- ja peruskoulun oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa välittömästi koulun ja kodin välillä sekä myös lukuvuosisuunnitelmaan merkittyjä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata. Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi sekä tilanteen

hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on koulu velvollinen tiedottamaan oppilaiden huoltajille tapahtuneesta

Linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkille

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että linja-auto tai taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijä on tällöin velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen.

Kovat pakkaset

Kovien pakkasten vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Kuljetusoppilaat kuljetetaan tavalliseen tapaan.

Vahinko- ja ilkivaltatapaukset

Huoltaja on velvollinen korvaamaan oppilaan kuljetuskalustolle aiheuttaman vahingon. Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kaupunki ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja.

Kuljetusten laatuun liittyvät kysymykset

Mahdollinen laaturvirheitä koskeva palaute annetaan kaupungin virallisen palautekanavan kautta <https://asiointi.kajaani.fi/eFeedback> kaikki tulleet palautteet tallentuvat järjestelmään, selvitetään myös liikennöitsijän kanssa. Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten tieliikennelain rikkomista, tulee asianomaisten ottaa suoraan yhteyttä poliisiin.

LIIKENNETURVALLISUUS

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan turvalliseen liikkumiseen liikenteessä.

Kajaanin kaupunki tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen turvallisuuden puolesta. Kajaanissa toimii liikenneturvallisuustyöryhmä, jossa on edustettuna eri asiantuntijoita Kajaanin kaupungilta sekä eri viranomaisista, kuten poliisi ja pelastustoimi. Huoltajien toivotaan huolehtivan omalta osaltaan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan ja kerrataan vuosittain turvallisin koulureitti ja liikenteessä kulkeminen.

YKSITYISTIEN KUNTO

Yksityistien hoitokunta tai toimitsijamies huolehtii ja vastaa siitä, että tie on liikennetarvetta vastaavassa kunnossa. Mikäli tiellä ei pystytä ajamaan koulukyytejä, autoilija ilmoittaa asiasta suoraan koulukuljetuksiin, josta otetaan yhteyttä puheenjohtajaan tai toimitsijamieheen. Korvaavia kyytejä ei järjestetä.

KOULUKULJETUKSEN TAI KULJETUSKORVAUKSEN HAKEMINEN ERITYISSYISTÄ

Koulumatkan järjestämistä tai koulumatkakulujen korvausta haetaan jokaiselle lukuvuodelle erikseen. Päätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan. Myös asiantuntijalausunnot on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, ellei asiasta erikseen sovita. Erikoistapauksissa, kuten terveydellisten syiden perusteella tapahtuvissa kuljetuksissa, voidaan kuljetus järjestää tai korvata lyhyemmäksi ajaksi. Koulukuljetukset järjestetään tai korvataan vain kodin ja koulun väliselle matkalle. Tulosalueen johtaja hyväksyy/hylkää hakemuksen ja päätös lähetetään tiedoksi huoltajalle. Päätöksen liitteenä on aina muutoksenhakuohje.

NEUVONTA JA YHTEYSTIEDOT

Kuljetusten anomisen ja myöntämiseen liittyviä asioita hoitavat kaupungintalolla sijaitseva koulutoimisto. Lisätietoa kuljetuksiin liittyen www.kajaani.fi/koulukuljetus tai p. 044-7100040